

Kauppakadusta saatiin lopulta kävelykatu vuonna 1990, mutta pidemmällekin olisi voitu mennä. 1980-luvun lopussa ja 1990-luvun alussa eri tahot visioivat kävelykadun kattamis- ja kaupakeskukset yhdistävää maanalaista tunnelia. Toistaiseksi saamme kuitenkin tyytyä katulämmitykseen.

Rohkeuden puute jäh

Jyväskylä ei saanut uutta nähtävyyttä maailmankuulun minimalistin kerrostalosta. Kunnianhimoiseen kaupunkisuunnitteluun kuuluvat kuitenkin myös pöytälaatikkoon hautautuvat haaveet.

LINJA-AUTOASEMAN muutto uuteen Matkakeskukseen vapautti ydinkeskustasta suuren tontin täydelliseltä paikalta, torin ja harjun välistä. Alueelle päätettiin rakentaa asuinkerrostaloja. Näkyvälle paikalle haluttiin huipputason arkkitehtuuria, mutta kuitenkin sellaisia asuntoja, joihin jyväskyläläisillä olisi varaa.

Alueen suunnittelijaksi kiinnitettiin syksyllä 2001 sveitsiläinen **Peter Zumthor**, joka on usein rankattu maailman viiden parhaan nykyarkkitehdin joukkoon. Zumthor tunsu Jyväskylän jo entuudestaan käytyään luennoimassa Alvar Aalto -symposiumissa, ja hän

oli jo etukäteen ilmaissut kiinnostuksensa päästä suunnittelemaan jotakin kaupunkiin.

Taloille hankittiin rakennuttajat, jotka maksoivat osansa suunnittelukustannuksista. Tontin suunnittelu eteni kaavoitusvaiheeseen asti, ja lehdistä esiteltiin näyttäviä luonnoksia torin laidan uudesta heldestä.

Lopulta hanke kaatui. Syyksi kerrottiin rakentajien ja suunnittelijan välinen luottamuspuola sekä kustannuslaskelmien epäselvyys. Rakennuttajat pelkäsivät, että asunnoista tulisi liian kalliita.

”Talojen hinnaksi saatiin jo 3 000 euroa neliöltä, joka oli hyvin lähellä tavoitetta. Rakennuttajat teettivät kuitenkin vielä toisen laskelman, jossa neliöhinnaksi tuli 4 000 euroa”, kaupunginarkkitehti **Ilkka Halinen** kertoo.

Halinen ihmettelee yhä, kuinka kaksi maan parhaista kustannuslaskijoista sai niin ison eron laskuihinsa.

”Kyse on siitä, mitä laskijat painot-

tavat. Kustannuslaskennalla rakennuttajat pystyvät ohjailemaan hankkeita haluttuun suuntaan. Mitä muuta tästä voi päätellä?”

LINJA-AUTOASEMAN tontille ei kuitenkaan käynyt aivan köpelösti. Syksyllä 2004 suunnitelmia alkoivat viedä eteenpäin **Kirsti Sivén** ja **Asko Takala**, joita sentään pidetään Suomen parhaisiin lukeutuvina asuntojen suunnittelijoina.

”Ei siitä huono tullut. Ehkä tämä on esimerkki siitä, että pitää tavoitella huippua, että saadaan hyvä”, Halinen vakuuttelee.

Zumthorin kerrostalojen tapaus on Halisen mielestä esimerkki rakennuttajien käyttämästä vallasta, ja toisaalta rohkeuden puutteesta suomalaisessa rakentamisessa.

”Päätöksiä tehdään liikaa luottaen kustannusarvioihin, ne pitäisi asettaa kriittisempään valoon. Lisäksi pitäisi olla myös kärkihankkeita, joissa

mietittäisiin muitakin arvoja kuin rahaa.”

Hän ymmärtää, että rakennusfirmat pelkäävät ottavansa liian ison riskin, yritysmaailmassa kun ei miinusmerkistä tulosta sallita. Suomesta puuttuu kuitenkin hankkeita, jotka veisivät nykyrakentamista eteenpäin.

”Osa yhtiöiden voitoista pitäisi osoittaa rakentamisen kehittämiseen. Valtion ja kuntien pitäisi olla tässä toki myös mukana.”

MUTTA MIKSI TORIN laittoa olisi pitänyt saada maailmankuulua arkkitehtuuria? Halinen puhuu tunnisterakennuksesta.

”Suomalaiset kaupungit ovat liian samanlaisia. Monien kaupunkien nimet eivät tuo mieleen oikein mitään.” Zumthorin kerrostalot olisivat omalta osaltaan tuoneet omaleimaisuutta Jyväskylään.

”Nyt meillä on Aallon kohteita, joita ihmiset käyvät katsomassa. Tämä

oli kuulunut niiden joukkoon.”

Jyväskylään tehtiin vuonna 2002 arkkitehtuuripoliittinen ohjelma, ensimmäisenä kaupunkina Suomessa. Siinä luki pitkään ”tavoitteena saada Jyväskylään maailman paras arkkitehtuuri. Kaupunginvaltuusto muutti lauseen kuitenkin muotoon ”maailman parasta arkkitehtuuria”.

”Minun mielestäni siihen olisi pitänyt laittaa, että paras arkkitehtuuri. Tavoite on ehkä mahdoton, mutta niin sen pitäisi ollakin, meillähän on jo täällä maailman parasta arkkitehtuuria. Ei se ole enää mikään tavoite”, Halinen intoilee.

Hyvän kaupunkisuunnittelun avulla voidaan hänen mukaansa saada aikaan vetovoimaa ja sitä kautta hyvinvointia kaupunkiin.

”Minua kritisoidaan joskus siitä, että asetan mahdottomia tavoitteita. Jos minä en sitä tee, niin kuka sitten? Koetan omalta osaltani huolehtia siitä, että kaupunki menestyy.”